

Botanisk inventering av Snåltäppan 2012

Foto: Maria Elfström

1. Bakgrund

Naturskyddsföreningen i Järfälla har 2012 tillsammans med Järfälla Hembygdsförening och Järfälla kommun övertagit ansvaret för skötseln av ängen Snåltäppan vid Henrikstorp i Görvälns naturreservat.

Syftet är att genom traditionell ängsskötsel öka Snåltäppans biologiska mångfald genom fagning av ängen i april och slåtter i augusti varje år. Arbetet med ängen ger också möjlighet för föreningarnas medlemmar och intresserad allmänhet att aktivt medverka i dessa aktiviteter.

Målet är att följa utvecklingen av en förhoppningsvis rikare flora som kan följa med denna typ av skötsel. För att kunna göra denna uppföljning och mäta förändringen i floran har en regelbunden botanisk inventering gjorts innevarande år och kommer att upprepas några år framåt. Denna rapport redovisar resultatet av första årets inventering.

2. Metod

Lokalen Snåltäppan

Naturskyddsföreningen har tillsammans med Järfälla hembygdsförening i många år skött en ängsyta vid Håga Båtsmanstorp vid Säbysjön. Denna äng har varit relativt svår att nå då den legat långt från kollektivtrafik och parkering. Dessutom har höskörden inte kunnat användas till djurhållning. Den nya lokalen Snåltäppan är betydligt lättare att nå då den ligger nära en parkeringsplats. Dessutom är denna lokal mer publik under året då många personer passerar på Görvälnsvägen. Den har tidigare slagits av kommunen maskinellt med slåtterbalk/slaghack en gång per år med målet att hålla ytan öppen och fri från igenväxning. Enligt uppgift från kommunekologen i Järfälla har ängsväxter sått in på platsen för ca 20 år sedan. För länge sedan har ytan varit slåttermark och i modern tid har den brukats som åker med bland annat vallodling. Den aktuella ytan för fagning och slåtter visas på bild 1.

Karta över Snåltäppan

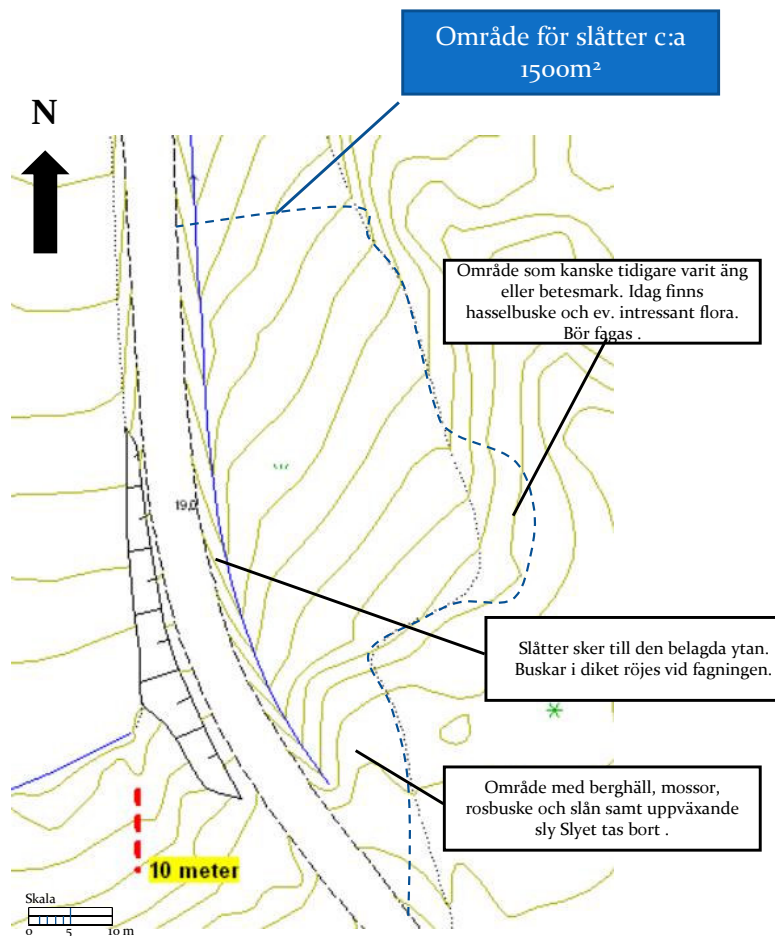

Bild 1. Karta över den del av Snåltäppan som ska skötas som en traditionell äng.

Provytor

Fem provytor 1 x 1 meter lades ut längs två bandprofiler före fagningen, se bild 2. Hur utsättningen gick till och hur avståndet lades ut mellan rutorna, kan ses i bilaga 1. Järnrör slogs ner vid varje hörn för att kunna återfinna ytorna med hjälp av en metalldetektor. Järnröret slogs ned strax under marknivå för att inte hindra slåtter med skärande verktyg. Enepinnar sattes även ut i rören, vilka har fått stå kvar i ängen för att underlätta utplaceringen av inventeringsramarna. Utsättning gjordes av Maria Elfström och Allan Edblom den 3 maj.

Rutorna koordinatsattes i koordinatsystem SWEREF99 18 00 vid ett senare tillfälle av Järfälla kommun (se bild 3).

Skiss över bandprofiler vid Snåltäppan

Inventeringsrutorna är markerade med röd punkter.

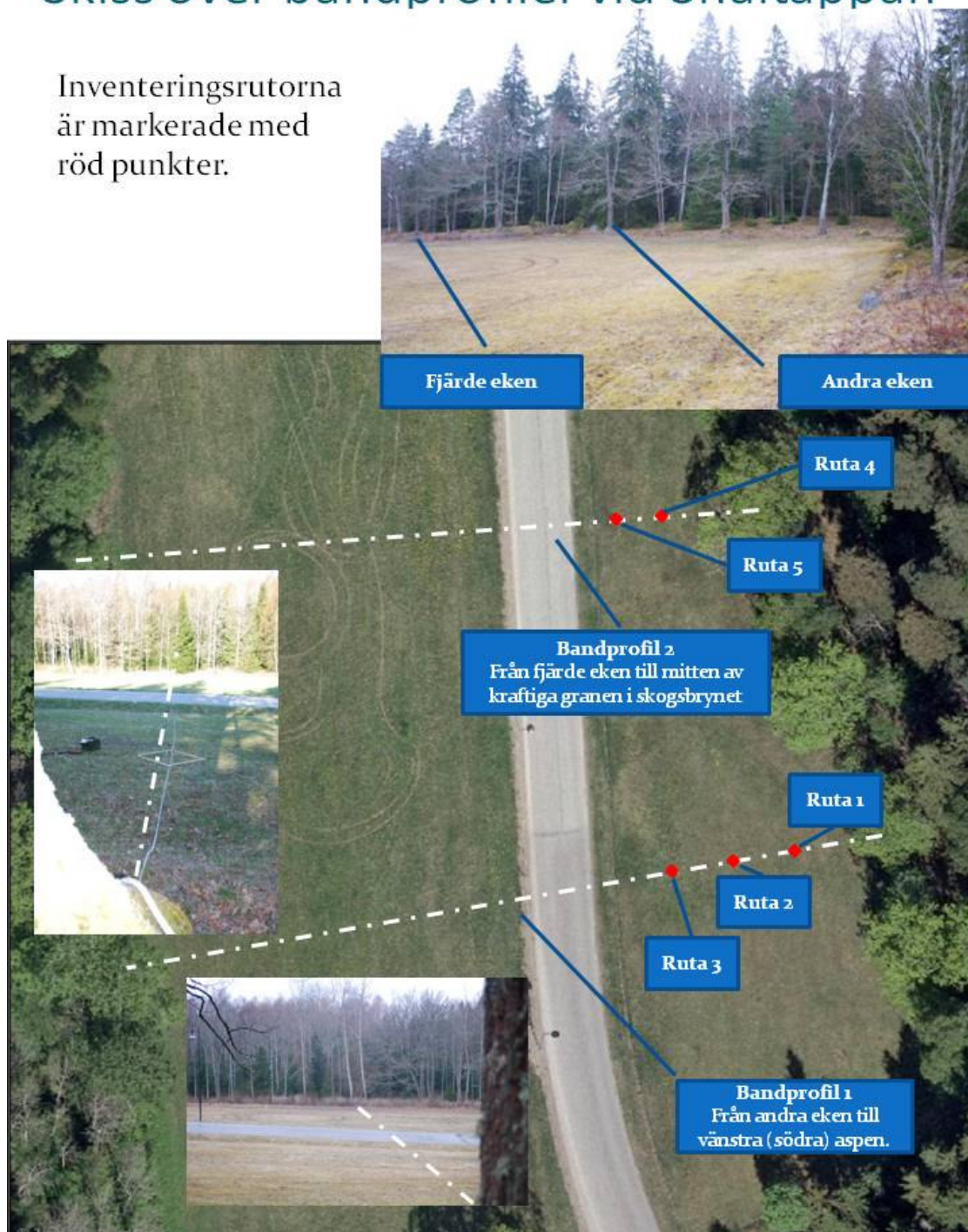

Bild 2. Två bandprofiler lades ut med hjälp av två syftlinjer. Tre rutor placerades längs den första profilen och två rutor längs den andra linjen.

Koordinater för inventeringsrutor Snåltäppan

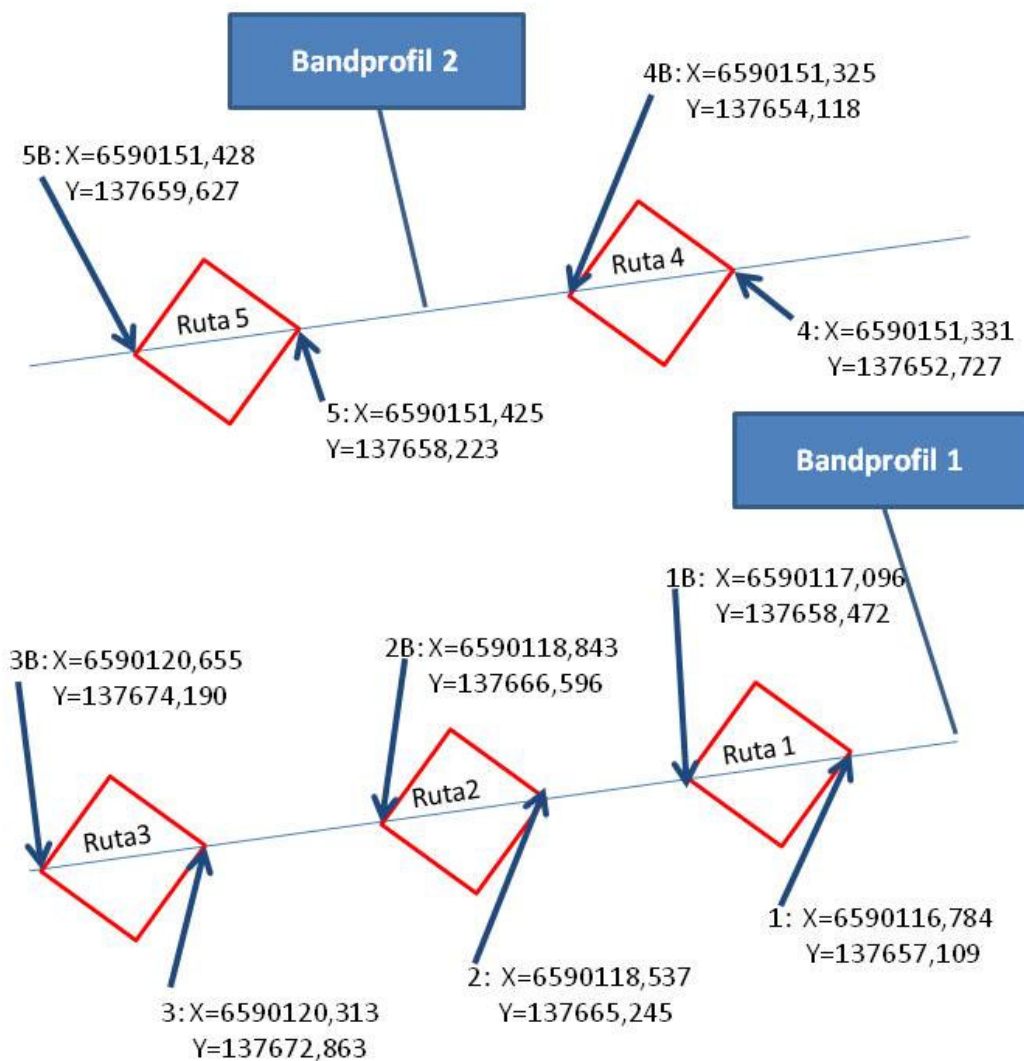

Bild 3. De fem inventeringsrutornas koordinater vid respektive järnrör.

Inventering

Inventeringen skedde genom att artbestämma de kärlväxter som hittades i rutorna och utanför rutorna vid respektive inventeringstillfälle. Mossor artbestämdes ej under år 2012.

Täckningsgraden av mossor, förna, jord och respektive art gjordes ej då det bedömdes svårt att göra en korrekt uppskattning. Arterna noterades i ett inventeringsprotokoll för varje inventeringstillfälle.

3. Resultat

Ängen inventerades vid tre tillfällen; den 6 maj, 17 juni och den 18 augusti. Ängen fagades för första gången den 11 april och slogs den 19 augusti. Inventeringen annonserades i april på Naturskyddsföreningens hemsida. Dessutom inbjöds botaniskt intresserade personer att delta. De som deltog var Eva Grönlund, Ingrid Jansson, Sven och Lena Bengtsson, Allan och Gunnel Edblom, Inga Martinsson, Claes-Göran Pettersson, Nina Hjerpe och Maria Elfström.

Arterna inom respektive provyta noterades och även arter utanför provytorna, dock inom ytan för ängsskötseln (se bild 1). Totalt observerades 61 olika arter. Inom provytorna räknades 50 olika arter (se bilaga 2) och utanför ytorna noterades ytterligare 11 arter.

Inventeringens resultat kommer att rapporteras i Artportalen¹ under lokal Snåltäppan, Järfälla. Där kommer också att framgå vid vilket tillfälle respektive art observerades.

4. Reflektioner från första årets inventering

Vid fagningen noterades att en del av ängen var blötare i ett stråk snett över ängen, vilket skulle kunna påverka artsammansättningen i några rutor. Det fanns också mycket mossa i ängen. Vi kan efter första årets inventeringar konstatera att artsammansättningen varierar mellan rutorna, vilket får följas upp i kommande års inventeringar.

Information till allmänheten

Det vore önskvärt att kommunen satte upp en skylt vid Snåltäppan om det pågående arbetet med ängen så att förbipasserande kan lära sig mer om traditionell ängsskötsel och inspireras att delta i arbetet med fagning och slåtter. Naturskyddsföreningen kommer fortsatt att informera om arbetet med Snåltäppan på sin hemsida och vi hoppas att kommunen också kommer att göra det framledes så som gjorts under 2012. Tack för ett gott samarbete!

Naturskyddsföreningen
Järfälla 2013-08-15

Maria Elfström
Projektledare

Bilagor:

- Bilaga 1. Bandprofil 1 och 2, utsättning av inventeringsrutor med nedslagning av järnrör.
- Bilaga 2. Inventeringsresultat 2012 för provytorna
- Bilaga 3. Artlista Snåltäppan

¹ Artportalen är en webbplats för den som vill söka efter och rapportera fynd av djur, växter och svampar i Sverige, www.artportalen.se

Bilaga 2.

Inventeringsresultat provytor 2012.					
		Provyta 1.	Provyta 2.	Provyta 3.	Provyta 4.
Artnamn svenska	Artnamn latin				
Midsommarblomster	<i>Geranium sylvatica</i>		X		
Blekfryle	<i>Luzula pallescens</i>	X	X		
Brunven/rödven	<i>Agrostis sp</i>	X	X	X	X
Brunört	<i>Prunella vulgaris</i>	X			
Darrgräs	<i>Briza media</i>		X		
Ek	<i>Quercus robur</i>				X
Fibbla	<i>Hieracium sp.</i>		X		X
Grässtjärnblomma	<i>Stellaria graminea</i>				
Gullviva	<i>Primula veris</i>		X		
Gulvial	<i>Lathyrus pratensis</i>	X	X	X	X
Hundkex	<i>Anthriscus sylvestris</i>				
Hundäxing	<i>Dactylis glomerata</i>	X			X
Hönsarv	<i>Cerastium fontanum</i>		X		X
Skogskovall	<i>Melampyrum sylvaticum</i>	X			X
Kummin	<i>Carum carvi</i>	X			
Käringtand	<i>Lotus corniculatus</i>	X			X
Majsmörblomma	<i>Ranunculus auricomus</i>				X
Maskros	<i>Taraxacum ssp.</i>	X	X	X	X
Pillerstarr	<i>Carex pilulifera</i>	X			
Prästkraige	<i>Leucanthemum vulgare</i>	X	X		X
Revfingerört	<i>Potentilla reptans</i>			X	
Revsmörblomma	<i>Ranunculus repens</i>	X	X	X	X
Ros	<i>Rosa sp</i>	X			
Röllika	<i>Achillea millefolium</i>		X		
Rödsvingel	<i>Festuca rubra</i>	X			
Skräppa	<i>Rumex sp.</i>				
Skogs/rödklöver	<i>Trifolium medium/pratense</i>	X	X	X	X
Smultron	<i>Fragaria vesca</i>				
Smörblomma	<i>Ranunculus acris</i>	X	X		X
Stormåra	<i>Galium album</i>	X	X	X	X

Svartkämpar	<i>Plantago lanceolata</i>	X	X		
Svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>			X	
Teveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	X			
Timotej	<i>Phleum pratense</i>	X	X	X	X
Tuvtåtel	<i>Deschampsia cespitosa</i>			X	
Vispstarr	<i>Carex digitata</i>				X
Vitsippa	<i>Anemone nemorosa</i>				X
Vitklöver	<i>Trifolium repens</i>	X	X	X	X
Vildmorot	<i>Daucus carota</i>	X			
Vårbrodd	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	X		X	X
Vårfryle	<i>Luzula pilosa</i>	X	X		
Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>				X
Älgört/gräs	<i>Filipendula ulmaria</i>			X	
Ängsfryle	<i>Luzula multiflora</i>	X	X		
Ängsgröe	<i>Poa pratensis</i>	X		X	X
Ängshavre	<i>Helictotrichon pratensis</i>	X			X
Ängsskallra	<i>Rhinanthus minor</i>	X			X
Ängsskära	<i>Serratula tinctoria</i>	X			
Ängssvingel	<i>Festuca pratensis</i>	X		X	X
Ängsviol	<i>Viola canina</i>	X			
Antalet arter per ruta		29	20	15	25

Bilaga 3 Artlista Snåltäppan

Midsommarblomster	<i>Geranium sylvatica</i>
Backsmörblomma	<i>Ranunculus polyanthemos</i>
Betesdaggekåpa	<i>Alchemilla monticola</i>
Blekfryle	<i>Luzula pallescens</i>
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>
Brunven/rödven	<i>Agrostis sp</i>
Brunört	<i>Prunella vulgaris</i>
Buskviol	<i>Viola hirta</i>
Darrgräs	<i>Briza media</i>
Ek	<i>Quercus robur</i>
Fibbla	<i>Hieracium sp.</i>
Grästhjärnblomma	<i>Stellaria graminea</i>
Gullviva	<i>Primula veris</i>
Gulvial	<i>Lathyrus pratensis</i>
Gökblomster	<i>Lynchis flos cuculi</i>
Hassel	<i>Corylus avellana</i>
Hundkex	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Hundäxing	<i>Dactylis glomerata</i>
Hönsarv	<i>Cerastium fontanum</i>
Johannesört	<i>Hypericum sp</i>
Skogskovall	<i>Melampyrum sylvaticum</i>
Kummin	<i>Carum carvi</i>
Käringtand	<i>Lotus corniculatus</i>
Majsmörblomma	<i>Ranunculus auricomus</i>
Maskros	<i>Taraxacum ssp.</i>
Nattviol	<i>Plantanthera bifolia</i>
Pillerstarr	<i>Carex pilulifera</i>
Prästkrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Revfingerört	<i>Potentilla reptans</i>
Revsmörblomma	<i>Ranunculus repens</i>
Ros	<i>Rosa sp</i>
Röllika	<i>Achillea millefolium</i>
Rödsvingel	<i>Festuca rubra</i>
Skräppa	<i>Rumex sp.</i>
Skogs/rödkläver	<i>Trifolium medium/pratense</i>
Smultron	<i>Fragaria vesca</i>
Smörblomma	<i>Ranunculus acris</i>
Stormåra	<i>Galium album</i>
Svartkämpar	<i>Plantago lanceolata</i>
Svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>
Teveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>
Timotej	<i>Phleum pratense</i>
Tuvtätel	<i>Deschampsia cespitosa</i>
Vide	<i>Salix sp</i>
Vispstarr	<i>Carex digitata</i>
Vitsippa	<i>Anemone nemorosa</i>
Vitkläver	<i>Trifolium repens</i>
Vildmorot	<i>Daucus carota</i>
Vitpyrola	<i>Pyrola rotundifolia</i>
Vårbrodd	<i>Anthoxanthum odoratum</i>

Vårfryle	<i>Luzula pilosa</i>
Äkertistel	<i>Cirsium arvense</i>
Älgört/gräs	<i>Filipendula ulmaria</i>
Ängsfryle	<i>Luzula multiflora</i>
Ängsgröe	<i>Poa pratensis</i>
Ängshavre	<i>Helictotrichon pratensis</i>
Ängsskallra	<i>Rhinanthus minor</i>
Ängsskära	<i>Serratula tinctoria</i>
Ängssvingel	<i>Festuca pratensis</i>
Ängsviol	<i>Viola canina</i>
Ärenpris	<i>Veronica officinalis</i>